

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 30

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

1 bod

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Chrámy významných církví se stavěly v centrech metropolí.
- B) Stoly s kamennými deskami vyrobil známý místní architekt.
- C) Sandály s lesklými přeskami se v minulých letech staly hitem.
- D) Domy se sedlovými střechami byly domovem rorýsích kolonií.

Zdůvodnění

Podstatné jméno *přezka* má kořen *přez-* (*hodně přezek*).

1 bod

2 Ve kterém z následujících souvětí je správně zapsána interpunkce?

- A) Pořídila jsem si rukavice, aby mi nebyla zima, bohužel jsem je ale hned ztratila.
- B) Po posledním náročném testu, jsme usoudili, že musíme změnit svůj styl učení.
- C) Učitel mu řekl, že se zhoršil v matematice, a že jeho chování také není příkladné.
- D) Včera jsme naplánovali, kdy vyrazíme na výlet a co všechno, si s sebou vezmeme.

Zdůvodnění

Souvětí se skládá ze tří vět: 1. VH, 2. VV, 3. VH (věty hlavní jsou spojeny v poměru odporovacím: *pořídila jsem si rukavice × hned jsem je ztratila*). Protože je věta vedlejší vložena mezi dvě věty hlavní, musí být oddělena čárkami z obou stran.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 3

Koupím byt 1+1 nebo 2+1 v dosahu MHD, Praha 9, nejlépe Letňany, ne přízemí, ne v panelovém domě. Cena do 3 mil. Platím hotově.

(CZVV)

max. 2 body

3 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda zcela odpovídá požadavkům uvedeným ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
3.1 Prodej světlého bytu 2+1 v Letňanech, 45 m ² , metro 300 m, zděný dům, podkroví, cena 2.800.000 Kč.	☒	☐
3.2 Prodám 1+1, 36 m ² , Praha 9 – klidná ulice, byt po rekonstrukci – zděné jádro, 7. patro, panel, bus 5 min.	☐	☒
3.3 Nabízím k prodeji 2+1, 50 m ² , terasa 4 m ² , zděná novostavba, Letňany, garáž pod domem, cena 3.800.000 Kč.	☐	☒
3.4 Pronájem částečně zařízeného bytu 1+1, 38 m ² , Praha 9, zděný dům, 7. patro, kauci 10.000 Kč nutné složit hotově.	☐	☒

Zdůvodnění

3.1 – pravdivé tvrzení → všechny požadavky uvedené ve výchozím textu jsou splněny

3.2 – nepravdivé tvrzení → neodpovídá jednomu z požadavků uvedených ve výchozím textu (*ne v panelovém domě × panel*)

3.3 – nepravdivé tvrzení → neodpovídá jednomu z požadavků uvedených ve výchozím textu (*cena do 3 mil. × cena 3.800.000 Kč*)

3.4 – nepravdivé tvrzení → neodpovídá jednomu z požadavků uvedených ve výchozím textu (*koupím byt × pronájem*)

max. 3 body

4 Přiřadte k jednotlivým tvrzením (4.1–4.3) úryvek (A–E), který nejlépe odpovídá danému tvrzení:

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

4.1 Text je ukázkou líčení, tzn. uměleckého popisu neživých objektů a dějů. _____

4.2 Text je ukázkou charakteristiky vnější, tzn. popisu vzhledu nějakého člověka. _____

4.3 Text je ukázkou charakteristiky nepřímé, tzn. čtenář si udělá obrázek o vlastnostech nějakého člověka z popisu jeho jednání. _____

A) Krátce a jednoduše byla nenapravitelný romantik. Byla taky cynická, světa neznalá, tvrdohlavá a docela sebevědomá.

B) Jachta je označení pro široké spektrum malých lodí. Původně to byly malé vojenské lodě, dnes se termín používá především pro lodě sportovní a rekreační.

C) Jakmile se jednou dala do řeči, nemělo její povídání konce, ale s někým, kdo se jí nelíbil, se ani nepustila do hovoru. Při cestě vlakem pravidelně ztrácela jízdenky, a když na něco myslela, zapomínala jíst.

D) Nebyla nijak krásná, tváře měla propadlé, ústa trochu moc široká. Většinou jste ji viděli v plandavém tvídovém saku, které vypadalo jak z vetešnictví, a bachratých pracovních botách na nohou.

E) V zátocě kotvila veliká jachta a její vysoký stěžeň se kýval sem a tam jako obrovský metronom. Když opadával příboj, znělo okolím melancholické chřestění přesýpaných oblázků. Jako když cvrnkáš duhové kuličky.

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje výchozích textů uvedeny.)

Zdůvodnění

4.1 – E)

Předmětem líčení je zátoka, v níž kotví jachta, v textu jsou užity jazykové prostředky příznačné pro líčení, např. metafory (*melancholické chřestění přesýpaných oblázků*) či přirovnání (*kýval se jako obrovský metronom*).

4.2 – D)

Na základě textu čtenář získá obecnou představu o vzhledu charakterizované ženy, je zde popsán její obličej i typické oblečení, jde tedy o ukázkou charakteristiky vnější.

4.3 – C)

Na základě textu čtenář získá představu o některých vlastnostech charakterizované ženy, tyto vlastnosti nejsou pojmenovány přímo, ale vyplývají z popisu jejího jednání (např. za určitých okolností je tato žena upovídána, někdy je zapomnětlivá), jde tedy o ukázkou charakteristiky nepřímé.

Žádné z uvedených tvrzení neodpovídá ani možnosti A), ani možnosti B).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 5

S přáteli jsme se domluvili, jak strávíme víkend. Vypravíme se na hudební festival. Ve spěchu jsme sháněli dvoudenní lístky, pak si **zbalili** věci a vydali se vstříc dobrodružství.

Za zábavou samozřejmě **vyjeli** stovky milovníků hudby, a tak byl rychlík do Hradce Králové přeplněný a my se mačkali s dalšími lidmi v úzké uličce. Po příjezdu jsme si **vzájemně** pomáhali při stavbě stanů. Mně ale známí doporučili jakýsi nový typ stanu, a proto výsledkem našeho úsilí bylo neforemné obydlí na zemi a pytlík se zbylými čtyřmi kolíky v ruce. Když jsme však **splnuli** s davem a hlasy zpěváků se rozezněly pod ztemnělým nebem, zaplavil nás pocit štěstí.

(CZVV)

max. 4 body

5 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou. Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

Zdůvodnění

- Sloveso *sbalit* je odvozené od slovesa *balit* předponou *s-* (význam *směřování dohromady*).
- Pokud je podmětem podstatné jméno rodu ženského v čísle množném (*stovky*), v koncovce přičestí činného musí být *-y* (*vyjely*).
- Příslovce *vzájemně* je příbuzné s přídavným jménem *vzájemný*.
- Sloveso *splynout* je příbuzné s vyjmenovaným slovem *plynout*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 6–11

(1) Na území Česka sopky již dávno nebouří, ale stopy po výrazné geologické aktivitě zde najdeme dodnes. Dokladem jsou například stolové hory, útvary pojmenované podle svého tvaru – jejich vrchol tvoří **plošina** připomínající desku stolu. **K nejzajímavějším stolovým horám u nás patří Kozelka (659,6 m)**, kterou naleznete v Plzeňském kraji. Ani z velké dálky ji nelze přehlédnout. **Vyčnívá asi 100 až 150 metrů nad okolní terén** a výstup na její vrchol stojí za námahu, protože je z něj nádherný výhled.

(2) Tato stolová hora „povstala ze země“ někdy **v mladších třetihorách**. Tehdy bylo naše území pokryto převážně listnatými pralesy a v nich **žili např. sloni rodu Deinotherium, kteří vážili až čtrnáct tun**. Planeta Země tou dobou zažívala bouřlivé období svého vývoje – probíhalo formování dnešních kontinentů. Pevninské desky svým posunováním vytvářely pohoří (například evropské pohoří Alpy) a údolí. Leckde byl **tlak** tak silný, že země pukla a ven se vylila žhavá láva. **Vyplňovala údolí, zdvihala výšku terénu a tuhla. Protože ztuhlá láva je křehká, časem se lávový příkrov začal vlivem eroze rozpadat** a rozdrobené částičky odplavila voda. Na některých místech však zbytky lávy zůstaly čnět nad úroveň krajiny například jako stolové hory. Tak vznikla i Kozelka.

(3) Po jejím obvodu najdete věže, **pyramidy** a další skalní útvary vzniklé postupným oddělováním částí stolové hory. **Na některých místech dokonce z podzemí stále uniká výrazně teplejší vzduch! Právě kvůli těmto únikům se pro Kozelku ujal lidový název Dračí hora. Kdysi byla totiž pára, která stoupala z hory, vidět a lidem to připadalo, jako by uvnitř spal drak a jeho horký dech unikal spárami ven.**

(www.abicko.cz, upraveno)

max. 2 body

6 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
6.1 Ztuhlá láva je křehká, a proto je odolná vůči erozi.	☐	☒
6.2 V období mladších třetihor žili na našem území až čtrnáctitunoví savci.	☒	☐
6.3 V okolí hory Kozelky lze nalézt stolové hory až o 150 metrů vyšší, než je Kozelka.	☐	☒
6.4 Teplý vzduch unikající z průduchů na hoře Kozelce dokazuje, že tato hora je dosud činnou sopkou.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

max. 3 body

7

7.1 Vypište z prvního odstavce výchozího textu všechna zájmena osobní.

7.2 Vypište ze třetího odstavce výchozího textu všechna podstatná jména rodu středního, která se skloňují podle vzoru *stavení*.

Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

Řešení:

7.1 – nás, ji, něj

7.2 – oddělováním, podzemí

1 bod

8 O které z následujících možností se píše ve výchozím textu?

- A) že hora Kozelka vznikla v období třetihor
- B) která česká pohoří vznikla v období třetihor
- C) jaká byla v období třetihor rozloha kontinentů
- D) že povrch celé Země byl v období třetihor zalesněn

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti A) dokládá následující úsek výchozího textu: *Tato stolová hora „povstala ze země“ někdy v mladších třetihorách.* O možnostech B), C) a D) se v textu prokazatelně nepíše.

1 bod

9 Ve které z následujících možností je mezi prvním slovem a druhým slovním spojením stejný významový vztah jako mezi dvojicí *román – jedna kapitola*?

- A) Alpy – hora Kozelka
- B) Česko – Plzeňský kraj
- C) Česko – planeta Země
- D) Alpy – evropské pohoří

Zdůvodnění

V možnosti B) je mezi prvním slovem a druhým slovním spojením stejný významový vztah jako mezi dvojicí *román – jedna kapitola*. Slovo *román* označuje literární dílo, které je rozdělené na *kapitoly*, slovo *Česko* označuje náš stát, který je rozdělen na kraje, z nichž jeden nese název *Plzeňský kraj* → jde tedy o vztah mezi celkem a jeho částí.

V možnostech A), C) a D) jsou mezi dvojicemi jiné významové vztahy:

- slovo *Alpy* označuje pohoří ležící mimo Česko, slovní spojení *hora Kozelka* označuje horu na území Česka → hora Kozelka není jednou z částí Alp;
- slovo *Česko* označuje náš stát, slovní spojení *planeta Země* označuje jednu z planet Sluneční soustavy → planeta Země není jednou z částí Česka, ale Česko je součástí planety Země (významový vztah je tedy opačný);
- slovo *Alpy* označuje pohoří ležící v Evropě, slovní spojení *evropské pohoří* označuje jakékoli pohoří ležící na území Evropy → slovní spojení *evropské pohoří* je významově nadřazené slovu *Alpy* (evropské pohoří ale není jednou z částí Alp).

1 bod

10 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

- A) Slovo *plošina* v textu označuje *vyvýšenou podlahu podél nějakého zařízení*.
- B) Slovo *rod* v textu označuje *skupinu nejbližších příbuzných druhů rostlin nebo zvířat*.
- C) Slovo *tlak* v textu označuje *silné mocenské naléhání nebo nátlak*.
- D) Slovo *pyramida* v textu označuje *stavbu sloužící jako hrobka pro faraóny*.

Zdůvodnění

- Slovo *plošina* je v textu užito ve významu *ploché, rovné místo na vrcholu hory*.
- Slovo *tlak* je v textu užito ve významu *síla působící na určitou plochu*.
- Slovo *pyramida* je v textu užito ve významu *útvár jehlanovitého tvaru*.

1 bod

11 Které z následujících tvrzení o souvětí podtrženém ve výchozím textu není pravdivé?

- A) Souvětí obsahuje dvě věty hlavní.
- B) Souvětí obsahuje celkem šest vět.
- C) Souvětí obsahuje vedlejší větu přívláskovou.
- D) Souvětí obsahuje dvě souřadně spojené věty vedlejší.

Zdůvodnění

Posuzované souvětí obsahuje celkem pět sloves v určitém tvaru (*byla, stoupala, připadalo, spal by, unikal*) → souvětí skládající se z pěti vět.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 12–16

TEXT 1

(1) Jsou věci který člověk nepochopí
tak třeba například ty rádiový vlny
Ve vzduchu po nich není ani stopy
a přitom všude kolem je to vlastně plný
Anebo balón – přece když to lítá
člověk by uvnitř čekal nějaký zařízení
řekněme vrtuli co by tam byla skrytá
– jenže v tý kouli nic ale lautr nic není!

(2) A tak má každý balón svoji duši
duši neviditelnou co ho nese vzhůru
dál mi to rozebírat nepřísluší
na to jsou odborníci nahoře na kúru
A když má duši balón mám ji taky
a ta mi poskytuje jedinečnou šanci
že kdybych odhodil ty saky paky
tak bych se vznášet moh se stejnou elegancí

(3) Vzhůru nese tě to vzhůru
nedá se to nahmatat ani změřit
vzhůru nese tě to vzhůru
nezbývá nic jiného nežli věřit
že když odhodíš všechna závaží
a nažhavíš srdce hořáky
vzhůru že poletíš vzhůru
až nad mraky

(M. Eben, O balónu, zkráceno)

TEXT 2

Epanastrofa – opakování stejného slova nebo slovního spojení na konci jednoho a na začátku bezprostředně následujícího verše.

(CZVV)

max. 2 body

12 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU 1 (A), nebo ne (N):

	A	N
12.1 Text je ukázkou epiky.	☐	☒
12.2 Text vykazuje znaky charakteristické pro literaturu sci-fi.	☐	☒
12.3 Všechny verše první sloky mají stejný počet slabik.	☐	☒
12.4 Alespoň dvě sloky obsahují jeden verš, který se nerýmuje s žádným jiným veršem v téže sloce.	☐	☒

Zdůvodnění

- 12.1 – nepravdivé tvrzení → v textu není vyprávěn žádný příběh, text se soustředí především na pocity, na úvahy (ten, kdo v textu promlouvá, se zamýšlí např. nad tím, co člověka svazuje), jde tedy o lyriku
- 12.2 – nepravdivé tvrzení → text nevykazuje znaky charakteristické pro literaturu sci-fi (tj. vědecko-fantastickou literaturu), mezi něž patří příběh zasazený do budoucnosti či téma vlivu vědy a techniky na vývoj společnosti, jde o lyrickou báseň s tématem ze současnosti
- 12.3 – nepravdivé tvrzení → celkem tři verše (tj. první, třetí a pátý verš) jsou jedenáctislabičné, ostatní verše jsou třináctislabičné
- 12.4 – nepravdivé tvrzení → pouze ve třetí sloce se vyskytuje verš, který se nerýmuje s žádným jiným veršem v této sloce (že když odhodíš všechna závaží)

1 bod

13 Vypište z TEXTU 1 dva verše, v nichž se vyskytuje epanastrofa.

Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.

Řešení

A tak má každý balón svoji duši / duši neviditelnou co ho nese vzhůru

1 bod

14 Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje třetí část TEXTU 1?

- A) Pokud jde člověk do všeho naplno, nakonec si téměř jistě ublíží.
- B) Pokud se člověk zbaví toho, co ho tíží, má naději, že mu bude líp.
- C) Pokud se člověk oprostí od všeho, co ho baví, bude se mu lépe dařit.
- D) Pokud chce člověk něco získat, nesmí se poddávat klamným nadějím.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti B) dokládá pasáž, která je v TEXTU 1 vyznačena barevně. Tvrzení uvedená v možnostech A), C) a D) jsou prokazatelně nepravdivá.

1 bod

15 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se nevyskytuje nespisovný tvar slova?

Uvedené možnosti je nutné posuzovat v kontextu TEXTU 1.

- A) bych se vznášet **moh**
- B) například ty **rádiový** vlny
- C) uvnitř čekal **ňáký** zařízení
- D) poskytuje jedinečnou šanci

Řešení

Nespisovné tvary slov jsou v posuzovaných úsecích zapsány červeně.

1 bod

16 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje kontrast?

- A) jenže v tý kouli nic ale lautr nic není
- B) na to jsou odborníci nahoře na kúru
- C) vzhůru nese tě to vzhůru / nezbývá nic jiného nežli věřit
- D) ve vzduchu po nich není ani stopy / a přitom všude kolem je to vlastně plný

Zdůvodnění

Kontrast se vyskytuje v úseku uvedeném v možnosti D): nic tu není × je tady toho mnoho.

17 Seřadte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

A) Jsou ovšem také lidé, které potěší, když se někdo, kdo na piano hrát neumí a nechce, na tento nástroj hrát učí. K těm posledním patří má matka.

B) Koupila mi piano. Myslel jsem, že si je někde jen půjčila, protože chce pozvat někoho, kdo na nástroj zahraje. Ale ukázalo se, že jsem se mýlil.

C) Jsou lidé, kteří hrají na piano, protože jim to dělá potěšení. A jsou lidé, kteří na piano hrají proto, že dovedou hrou potěšit druhé.

D) Na tuto námitku odpověděla, že na kolo nelze hrát, kdežto na piano lze. Řekl jsem jí, že bych kolo nepoužíval na hraní, ale že bych na něm rád jezdil.

E) Piano bylo koupeno pro mne. Řekl jsem matce, že udělala chybu, protože mi piano nepůsobí žádné potěšení, a že bych uvítal třeba kolo.

(I. Kraus, To na tobě doschne, upraveno)

17.1 _____

17.2 _____

17.3 _____

17.4 _____

17.5 _____

Řešení

17.1 – C)

17.2 – A)

17.3 – B)

17.4 – E)

17.5 – D)

C) Jsou lidé, kteří hrají na piano, protože jim to dělá potěšení. A jsou lidé, kteří na piano hrají proto, že dovedou hrou potěšit druhé. **A)** Jsou ovšem také lidé, které potěší, když se někdo, kdo na piano hrát neumí a nechce, na tento nástroj hrát učí. K těm posledním patří má matka. **B)** Koupila mi piano. Myslel jsem, že si je někde jen půjčila, protože chce pozvat někoho, kdo na nástroj zahraje. Ale ukázalo se, že jsem se mýlil. **E)** Piano bylo koupeno pro mne. Řekl jsem matce, že udělala chybu, protože mi piano nepůsobí žádné potěšení, a že bych uvítal třeba kolo. **D)** Na tuto námitku odpověděla, že na kolo nelze hrát, kdežto na piano lze. Řekl jsem jí, že bych kolo nepoužíval na hraní, ale že bych na něm rád jezdil.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–23

(1) Jakýsi fotograf z Topeky tvrdil, že se před několika měsíci setkal s mužem, který to s revolverem uměl právě tak dobře jako legendární pistolník Jesse James. **Říkali mu Limonádový Joe.** Ten chlapík vyřídil jednou rukou, jediným šestiraňákem, v necelé minutě osm pistolníků.

Stalo se to v baru U Kulhavý kobyly. Barman měl plné ruce práce, aby obsloužil skupinku pěti kovbojů z Abilene sedících u stolu. Limonádový Joe se opíral o pult a popíjel sklenici limonády. Vtom se rozlétnou dveře a **do baru vrazí osm zabíječů, revoly v ruce.** Kovbojové rychle mizí pod stoly, protože vědí, co přijde. **Zabijáci si mezi sebou nevyměnili ani slovo a místo toho nechali hlasitě hovořit své kolty.**

(2) Když rachot umlkl, ***** **Limonádový Joe stál u pultu, zdrav a svěží,** a na zemi leželo osm chlapíků s prostřelenými čely. Joe zasunoval pravíci do pouzdra pistoli a v levici **otáčel rozpačitě sklenkou, jejíž vrchní půle byla ustřelena.** Otočil se k strachy polomrtvému barmanovi a pravil:

„Ještě jednu sklenici Catlettovy limonády, prosím. Myslím, že v téhle jsou střepy. Kdybych se z ní napil, mohlo by se mi třeba něco stát.“

(3) Všichni na něj civěli jako na ducha, a jak teprve ustrnuli, když zjistili, že **vyřídil osm chlapů jediným šestiraňákem.**

„Nechtělo se mi nadarmo plýtvat střelivem,“ řekl Joe. **„Matka mě totiž vždycky nabádala k spořivosti.“**

„Kdybych tam neseděl a ten střelecký zázrak neviděl na vlastní oči,“ zakončil příběh fotograf z Topeky, **„tak bych tomu prostě nevěřil.“**

(J. Brdečka, Limonádový Joe, upraveno)

1 bod

18 O kolika lidech, kteří byli během přestřelky v baru U Kulhavý kobyly, se píše ve výchozím textu?

- A) přesně o třinácti
- B) přesně o čtrnácti
- C) přesně o patnácti
- D) přesně o šestnácti

Zdůvodnění

V baru U Kulhavý kobyly bylo během přestřelky šestnáct osob: barman, pět kovbojů z Abilene, Limonádový Joe, osm zabíječů a fotograf z Topeky.

1 bod

19 Která z následujících možností označuje druh podmětu v tučně vyznačené větě ve výchozím textu?

- A) rozvitý
- B) vyjádřený
- C) všeobecný
- D) několikanásobný

Zdůvodnění

V posuzované větě (**Říkali mu Limonádový Joe**) je podmět všeobecný. Tento druh podmětu není ve větě vyjádřen slovně, není znám, místo něj si můžeme dosadit např. slova *lidé, někteří, všichni*.

20

20.1 Vypište z první části výchozího textu číslovku, která označuje *nevelký neurčitý počet*.

20.2 Vypište z první části výchozího textu synonymum slova *najednou*.

Řešení

20.1 – několika

20.2 – vtom

max. 2 body

21 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

	A	N
21.1 Limonádového Joea naučil dobře střílet z revolveru proslulý pistolník Jesse James.	☐	☒
21.2 Alespoň jedna rána, kterou vypálil Limonádový Joe, zabila více než jednoho z osmi pistolníků.	☒	☐
21.3 Než začalo osm pistolníků střílet po Limonádovém Joeovi, rychle si nahlas odsouhlasili strategii.	☐	☒
21.4 Střela jednoho z osmi pistolníků rozbila Joeovu sklenku a její střepy zranily minimálně jednoho člověka.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

1 bod

22 Na vynechané místo (*****) ve výchozím textu patří slovní spojení, které má význam *lidé se divili*. O které z následujících slovních spojení jde?

- A) lidé měli velké oči
- B) lidé po něm louplí očima
- C) lidé nevěřili vlastním očím
- D) lidé na něm mohli oči nechat

Zdůvodnění

Ustálené slovní spojení *nevěřit svým/vlastním očím* má význam *velmi se divit*. Ostatní posuzovaná slovní spojení obsahují ustálená slovní spojení s jinými významy:

- *mít velké oči* = přehánět v odhadu svých možností;
- *loupnout po někom očima* = vrhat na někoho významné nebo nenávislné pohledy;
- *moc na někom oči nechat* = hledět na někoho se zalíbením.

23 Který z následujících druhů vedlejších vět se v druhé části výchozího textu nevyskytuje?

- A) vedlejší věta předmětná
- B) vedlejší věta přívlastková
- C) vedlejší věta příslovečná způsobová
- D) vedlejší věta příslovečná podmínková

Zdůvodnění

- Vedlejší věta předmětná se vyskytuje v souvětí *Myslím, že v téhle jsou střepy.*
- Vedlejší věta přívlastková se vyskytuje v souvětí *Joe zasunoval pravicí do pouzdra pistoli a v levici otáčel rozpačitě sklenkou, jejíž vrchní půle byla ustřelena.*
- Vedlejší věta příslovečná podmínková se vyskytuje v souvětí *Kdybych se z ní napil, mohlo by se mi třeba něco stát.*

24 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Štítý srubu jsem koncem léta **pobyl** prkny.
- B) Na chatě jsem s rodiči pobyl jen velmi krátce.
- C) Prodejce pojištění jsem odbyl opravdu rychle.
- D) Na zahradě jsem práci odbyl kvůli bolesti v zádech.

Zdůvodnění

Sloveso *pobýt* má význam *zdržet se, zůstat, pozdržet se* (např. *pobyl rok v cizině*). Sloveso *pobít* znamená *přibítím opatřit povrch nějakým předmětem* (např. *pobít střechu plechem*) nebo *hromadně zabít* (např. *nařídili pobít dobytek*). V posuzované větě je užito sloveso *pobít*.

25 Vytvořte tvary sloves podle zadání.

Příklad: **zírat** – 1. osoba, číslo jednotné, způsob oznamovací, čas přítomný → *zíráám*

25.1 **brát** – 1. osoba, číslo množné, způsob rozkazovací

25.2 **přijít** – 2. osoba, číslo množné, způsob podmiňovací přítomný

25.3 **vysadit** – 3. osoba, číslo jednotné, čas minulý, způsob oznamovací, rod trpný

Řešení

25.1 – *berme*

25.2 – *přišli byste*

25.3 – *byl vysazen / byla vysazena / bylo vysazeno*

26 Přiradte k jednotlivým slovům (26.1–26.4) odpovídající tvrzení (A–F):

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

26.1 zvykat	_____
26.2 nejúplnější	_____
26.3 velkoměstský	_____
26.4 nesamostatný	_____
- A) Slovo má dvě předpony a dva kořeny.
 B) Slovo má dvě předpony a jeden kořen.
 C) Slovo má jednu předponu a dva kořeny.
 D) Slovo nemá předponu a má dva kořeny.
 E) Slovo nemá předponu a má jeden kořen.
 F) Slovo má jednu předponu a jeden kořen.

Zdůvodnění

26.1 – F)

Slovo *zvykat*, které je příbuzné např. se slovy *odvykat* či *obvykle*, má jednu předponu (z-) a jeden kořen (-vyk-).

26.2 – B)

Slovo *nejúplnější*, které je příbuzné např. se slovy *vyplnit* či *přeplněný*, má dvě předpony (*nej-* a *-ú-*) a jeden kořen (*-pln-*).

26.3 – D)

Slovo *velkoměstský* nemá předponu a má dva kořeny (ze slov *velký* a *město*).

26.4 – C)

Slovo *nesamostatný*, které je příbuzné např. se slovem *osamostatnit*, má jednu předponu (*ne-*) a dva kořeny (ze slov *sám* a *stát*).

Žádné z uvedených slov neodpovídá ani možnosti A), ani možnosti E).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 27–30

To, co zpočátku vypadalo jako zábava pro podivíny, se během pár měsíců stalo fenoménem. Čím dál víc lidí dnes hraje únikové hry – nechají se zavřít do tematicky laděných místností a pomocí šifer pak hledají cestu ven.

Her, při nichž prý zapomenete třeba na to, že zítra píšete test z němčiny, je nepřeberně. **Mezi mladšími hráči jsou zejména díky své atmosféře vyhledávány hry s historickým laděním. Někdo si třeba může zahrát na detektiva pátrajícího po tajemství pražského Golema.** Jiný zase zjistí, že kámen mudrců je dodnes ukrytý v tajemné komnatě a už přes ***** let čeká na objevení.

Témata těchto her jsou nadmíru rozmanitá. Člověk si navíc odnese výjimečné zážitky. **To aspoň tvrdí téměř každý, kdo únikovou hru už někdy vyzkoušel.**

(www.kudyznudy.cz, upraveno)

27 Vypište z obou vět tučně vyznačených ve výchozím textu základní skladební dvojice.

Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

Řešení

Základní skladební dvojice z první věty: podmět = hry; přísudek = jsou vyhledávány.

Základní skladební dvojice z druhé věty: podmět = někdo; přísudek = si může zahrát.

1 bod

28 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

- A) Skoro všichni lidé se v současné době baví o únikových hrách.
- B) Skoro všichni hráči únikových her hovoří o výjimečných zážitcích.
- C) Únikové hry již v současné době vyčerpaly skoro všechna témata.
- D) Únikové hry odhalily skoro všechna dosud nevyřešená tajemství z historie.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti B) dokládá pasáž barevně vyznačená ve výchozím textu. Tvrzení uvedená v možnostech A), C) a D) jsou prokazatelně nepravdivá.

1 bod

29 Které z následujících tvrzení o slovech podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Slova *pomocí* i *během* jsou v textu předložky.
- B) Slova *pomocí* i *během* jsou v textu podstatná jména.
- C) Slovo *pomocí* je v textu podstatné jméno a slovo *během* je v textu předložka.
- D) Slovo *pomocí* je v textu předložka a slovo *během* je v textu podstatné jméno.

Zdůvodnění

Slovo *během* je v textu předložkou (pojí se s podstatným jménem *měsíc – během pár měsíců*), může být ale i podstatným jménem, např. ve větě *Jeho pohyb byl něco mezi během a rychlou chůzí*. Slovo *pomocí* je v textu předložkou (pojí se s podstatným jménem *šifra – pomocí šifer*), může být ale i podstatným jménem, např. ve větě *Počítal s mou pomocí*.

1 bod

30 Ve které z následujících možností je správně zapsána číslovka, která patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) čtyřset
- B) čtyř set
- C) čtyřista
- D) čtyři sta

Zdůvodnění

Pokud se číslovky základní zapisují slovy, píše se každé slovo zvlášť. Základní číslovka 400 se skládá ze dvou slov: *čtyři + sto*. Číslovka *sto* se skloňuje podle vzoru *město*, předložka *přes* se pojí se 4. pádem, správný tvar je tedy *přes čtyři sta*.